

Pyhjärven kaupunki

Kärrynpyörä

*Kylien
koulutuspainotteinen kehittämishanke*

1.11.2003 - 30.11.2005

LOPPURAPORTTI

SISÄLTÖ

1. HANKKEEN TAUSTATIEDOT

- 1.1. Hankkeen yhteystiedot
- 1.2. Hallinnoija, toteutusorganisaatio ja rahoittajat
- 1.3. Hankkeen aikataulu

2. HANKKEEN TAUSTA

- 2.1. Lähtötilanne
- 2.2. Tavoitteet
- 2.3. Tulosodotukset

3. HANKKEEN TOIMENPITEET JA SYNTYNEET TULOKSET

- 3.1. Koulutukset
- 3.2. Kyläkultuurin ja perinteen tuotteistaminen ja markkinointi
  - 3.2.1. Ohjelmapalvelupakettien kokoaminen
  - 3.2.2. Perinteen ja kulttuurin vaaliminen
  - 3.2.3. Elinolojen- ja ympäristönhoidon parantamiseen liittyvät valmistelut
- 3.3. Kyläyrittäjäyys

- 3.4. Kylien kansainvälinen markkinointi
- 3.5. Yhteistyö muiden hankkeiden ja tahojen kanssa
- 3.6. Tiedottaminen

4. RESURSSIEN KÄYTTÖ JA KUSTANNUKSET

5. ARVIO TULOSTEN TOTEUTUMISESTA

- 5.1. Määrälliset
- 5.2. Laadulliset

6. TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI JA TOIMINTOJEN JATKAMINEN

7. RAPORTIN HYVÄKSYMINEN JA OHJAUSRYHMÄN KOMMENTIT

LIITTEET

- Liite 1. Kesäasukaskyselyn raportti
- Liite 2. Palvelujen tuottajien yhteystiedot
- Liite 3. Perinne on ehtymätön kaivo kulttuurin pihamaalla –seinätaulu

Ohjausryhmän kokous kaupunginhallituksen kokoushuoneessa 4.11.2005.

1. HANKKEEN TAUSTATIEDOT

1.1. Hankkeen yhteystiedot

Kärrynpyörä II-koulutusosio
Hankenumero: 13543
Diaarinumero: 3615/3524-2003

Kärrynpyörä-kylien koulutuspainotteinen kehittämishanke
24.11.2003 – 30.11.2005
Hankevetäjä Tiina Kyllönen
Pyhjärven kaupunki
PL 15
86801 PYHÄSALMI

1.2. Hallinnoija, toteutusorganisaatio ja rahoittajat

Hankkeen hallinnoija Pyhjärven kaupunki. Hankevetäjä ja ohjausryhmä olivat samat koulutusosio- ja investointiosa –hankkeissa.

Ohjausryhmä:

Varsinaiset jäsenet

Laimi Shemeikka	puheenjohtaja	Emoniemi-Kirkonkylä ry
Mauno Tuoriniemi	varapuheenjohtaja	Lamminahon kyläyhdistys
ry		
Veijo Manninen	jäsen	Suezin kylät ry
Leena Sarkkinen	jäsen	Pyhäsalmi
Vesa Tikka	jäsen	Jokikylä-Ruhkalan kyläyhdistys ry
Henri Korhikoski	kaupungin edustaja	Pyhjärven kaupunki
Minna Kyllönen	rahoittajan edustaja	Pohjois-Pohjanmaan TE-keskus
Ilkka Peltola/ Keskipiste-LEADER	rahoittajan edustaja	Pohjanmaan Jokilatvat ry,
Marjo Lindholm Keskipiste-LEADER	rahoittajan edustaja	Pohjanmaan Jokilatvat ry,

Varajäsenet

Toivo Puotiniemi	varajäsen	Rannan Vire ry
Anne Hoppo	varajäsen	Liittoperän kylätoimikunta
Minna Tiitto	varajäsen	Hietakylän kyläyhdistys
ry		
Ossi Turunen	kaupungin varaedustaja	Pyhjärven kehitys Oy

Ohjausryhmän kokoukset pidettiin 5.12.2003, 9.1.2004, 17.2.2004, 26.3.2004, 7.5.2004, 5.8.2004, 24.9.2004 ja 17.12.2004, 18.2.2005, 18.3.2005, 22.4.2005, 19.8.2005, 4.11.2005 ja 16.2.2006.

Hanke on rahoitettu LEADER+ -yhteisöaloite –ohjelmasta.

1.3. Hankkeen aikataulu

1.11.2003 – 30.11.2005

Hankkeen toteutusaika 1.11.2003 – 31.8.2005, jatkoaika 30.11.2005 saakka, hankevetäjä 1.6. – 30.11.2005 67 %:lla työajalla.

2. HANKKEEN TAUSTA

2.1. Lähtötilanne

Vuosina 2001 - 2003 toimineen Väkipyörä-kehittämishankkeen aikana saavutettiin merkittäviä tuloksia kylien kehittämisessä, mutta asioiden loppuunsaattamiseksi tuli tarve ns. jatkohankkeelle. Kylillä oli selkeästi halukkuutta edelleenkin kehittää ja jopa uudistaa toimintamalleja ja huhtikuussa 2003 pidetyssä Sanoista teoiksi –tupaillassa osanottajat (44 hlöä/93 %) kannattivat uutta kylähanketta ja tehtiin päätös Kärrynpyörä-hankkeen hakemisesta.

Kylillä on paljon erilaista tietotaitoa ja osaamista ja kyläläiset pystyvät palvelemaan niin vieraita kuin myös omia, mutta kylien toimijat tarvitsevat apua ja ohjausta kylien asioiden eteenpäin viemiseksi ja kyläläiset rohkaisua omiin kykyihinsä ja taitoihinsa.

Kylien kehittämissanke nähtiin tärkeänä palveluna kylille kylien elinvoimaisuuden ja viihtyvyyden parantamiseksi. Kylälähtöinen kylätoiminta vahvistaa koko kaupungin elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta ja vetovastuu kylien kehittämisessä siirtyy ns. kolmannen sektorin toimijoille, sinne missä muutoksia ja kehittämistä tarvitaan ja missä kehittämistyötä käytännössäkin tehdään.

2.2. Tavoitteet

Kärrynpyörä - pyhäjärvisien kylien koulutuspainotteisen kehittämissankeen päätavoitteena oli kylien paikallinen, alueellinen ja kansainvälinen yhteismarkkinointi omintakeista kyläperinnettä ja –kulttuuria painottaen, unohtamatta pienyritysten ja etätyöläisten merkitystä kylämarkkinoinnissa.

Osatavoitteena olivat kyläkulttuurin ja perinteen tuotteistaminen ja markkinointi, kyläyrittäjyys ja kylien kansainvälinen markkinointi.

2.3. Tulokset

Määrälliset:

- Uusia tai uudistettuja työpaikkoja 2 kpl
- Uusia kulttuuri- ja perinnehankkeita 1 kpl
- Uusia yhteenliittymiä 1 kpl
- Markkinoitava ohjelmapaketti 1 kpl
- Uusi kummikylä 1 kpl
- Asiakaskohtaamisen koulutettuja 15 henkeä
- Tapahtumakoulutettuja 15 henkeä
- Kylätiedotuskoulutettuja 15 henkeä
- Kyläoppaita/Tarinankertojia 5-6 henkeä

Laadulliset:

- Kylätoiminnan sisäiset toiminnot vahvistuvat
- Markkinointi osaksi kylien elinvoimaisuutta
- Yhteistyön syventyminen eri toimijoiden välillä antaa vahvuutta järjestää erilaisia tapahtumia
- Kylätoiminnan talouden vahvistuminen

3. HANKKEEN TOIMENPITEET JA SYNTYNEET TULOKSET

Hankkeen toimenpiteinä panostettiin paikallisen kyläkulttuurin tuotteistamiseen ja omintakeisen kyläyrittäjyyden markkinointiin mm. *koulutuksien, ohjelmapalvelutuotteen kehittämisen, kyläyrittäjyyden tukemisen, kylien kansainvälisen markkinoinnin, yhteistyön ja tiedottamisen avulla.*

3.1. Koulutukset

- Kyläopaskoulutus 15.-17.4.2004, 11 koulutettavaa.
- Tapahtumakoulutus 2-osaisena yhdessä Haapajärvellä toimivan KyläNuotta-hankkeen kanssa 31.10.2004 ja 13.11.2004, 20 koulutettavaa.

Tapahtumakoulutuksessa opetettiin mm. elvytystekniikkaa. Kouluttajana palomies-sairaan-hoitaja Matti Lehtinen.

- Tarinankerrontakoulutus 3.12.2004 sekä 14. ja 16.1.2005, 9 koulutettavaa.
- Kylälehdenteon koulutus 2.4.2005, 10 koulutettavaa.
- Asiakaskohtaamisen koulutus 23.4.2005, 9 koulutettavaa.

Tulokset

Koulutuksilla parantui kyläläisten tieto-taito ja valmiudet mm. asiakaspalveluun ohjelmapalvelupakettien toteuttamisessa.

3.2. Kyläkultuurin ja perinteen tuotteistaminen ja markkinointi

3.2.1. Ohjelmapalvelupakettien kokoaminen

- Ohjelmapalvelupaketteja koottiin yhteistyössä seuraavien tahojen kanssa: Emoniemi-Kirkonkylä ry, Hiidenkylän kyläyhdistys ry, Lamminahon kyläyhdistys ry, Vuolto-Niinimäen kyläyhdistys ry, Kulttuuripalvelu Moninainen ja R-Paja/Löytynoja. **Saatiin 4 pakettia koemyyntiin** Teatteri KesäHeinän Sateenkaari –näytäntöviikoille; Savon porstuan härkiäiset, Päivä Lamminaholla, Kesäteatteriyö Pyhäjärvellä ja Vitikkamäen luontopolku.
- Teatteri KesäHeinän Sateenkaari –näytäntöviikkojen 3.-17.7.2005 sekä Pyhäjärven kylien ohjelmapalvelupakettien yhteinen tiedotustilaisuus 9.5.2005.
- Savon porstuan härkiäiset –ohjelmapalvelupaketin testipäivä 21.5.2005, johon osallistui 41 henkilöä ja palautetilaisuus testipäivän toteuttajien kanssa, johon osallistui 11 henkilöä.

Savon porstuan härkiäiset – ohjelmapalvelupaketin testi-ryhmä 21.5.2005
Ukkopetäjällä.

- Kylien ja matkailuyrittäjien opintomatka 23.-24.9.2005, jossa kohteina olivat Osuuskunta Vokotus Kannonkoskella, Rantasalmen Matkailu ry ja Haapaniemen Matkailu lialmessa. Matkalle osallistui 7 kyläläistä/yrittäjää.

3.2.2. Perinteen ja kulttuurin vaaliminen

- Aleksis Kiven päivän –kirjoituskilpailu III 8.10.-30.11.2003, johon osallistui yhteensä 61 kirjoittajaa. Tulosten julkistaminen ja voittajien palkitseminen pidettiin 26.2.2004, palkinnot lahjoittivat Pyhäjärven Osuuspankki, Pyhäsalmen Kirjakulma Oy ja Pyhäjärven kaupunki.

- Aleksis Kiven päivän –kirjoituskilpailu IV 8.10.-17.12.2004, johon osallistui vain ala-asteikäisten sarjaan 64 kirjoittajaa. Tulosten julkistaminen ja palkintojen jako oli 1.3.2005 matkailuseminaarissa, palkinnot lahjoittivat Nordea, Pyhäsalmen Kirjakulma ja Pyhäjärven kaupunki.
- Viikateniiton perinneilta 21.6.2004 ja Viikateniiton Pitäjänmestaruuskilpailut 30.6.2004. Perinneiltaan osallistui 14 henkilöä ja kilpailutilaisuudessa oli yhteensä 95 henkilöä.
- Metsäpäivä 8-luokkalaisille 1.6.2005, tapahtumassa oli yhteensä 104 osallistujaa.
- Suomen kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan rahastoille tehtiin vuonna 2004 apuraha-anomukset Hollannin kotimuseon esineistön luetteloimiseksi ja perinnetiedon tallentamiseksi – ei saatu.

3.2.3. Elinolojen- ja ympäristöhoidon parantamiseen liittyvät valmistelut

- Kesäasukaskysely Pyhäjärven alueen kesäasukkaille henkilökohtaisin haastatteluin 14.6.-31.7.2004. Kyselyn suoritti tradenomiopiskelija Heidi Pesonen Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulusta ja 1.-28.8.2004 hän teki myös loppuraportin (liite 1) ja osoitteistojen koostamisen.
- Raili Jokiperä-Ryynänen projektipäällikköharjoittelussa 3.-14.1.2005 tehden hankevetäjän ohjauksessa mm. kesäasukaskyselyraportin purkua ja jatkotoimenpiteiden valmistelua.
- Työ- ja etätyötilaisuuksia sekä yritystoimintaa kyllä/ehkä Pyhäjärvelle tarjoavien kesäasukkaiden lista toimitettiin kaupunginjohtajalle ja lähetettiin kaupunginjohtajan tervehdys 28.1.2005 33 henkilölle. Tietoja tarkennettiin hankkeen kautta.
- Hankevetäjä mukana asiantuntijana Emoniemi-Kirkonkylä ry:n luonnon- ja ympäristöhoidon perus- ja jatkoselvityksien tekemisissä.
- Kylien maiseman hoitoon liittyvät tarpeet ohjattiin Maalaismaisema-hankkeen piiriin.
- Kyläläisten aktivoiminen kylien elinolojen ja viihtyvyyden parantamiseksi useissa eri yhteyksissä.

Tulokset

Hankkeen yhteistyötahojen kanssa otettiin tärkeä askel ohjelmapalvelujen järjestämisessä ja monipuolistamisessa paikkakunnallemme. Ohjelmapalvelupaketeilla tuetaan kylien toiminnallisuutta ja kyläläisille tarjoutuu työtilaisuuksia.

Lasten hiisaiheiset kirjoitukset lähetettiin aineistoksi Hiisi Wieköön – lyhytelokuvan käsikirjoittajalle. Perinnettä ja kulttuuria vaalittiin lisäksi

järjestämällä viikateniiton opetusta kaikenikäisille sekä kaskenviljelyteorialla nuorten metsäpäivässä.

Kesäasukaskyselyn vastauksista saatiin arvokasta tietoa paikkakuntamme palvelujen ja elinkeinojen kehittämisen tueksi. Kyläläisiä aktivoitiin järjestämään esim. yksi tapahtuma/tilaisuus kesäasukkaille vuosittain. Vedenottopistettä tarvitsevien kesäasukkaiden listat toimitettiin sekä kyläyhdistyksille/-toimikunnille että tekniselle toimistolle ja vesijohdon haluavien kesäasukkaiden lista tekniselle toimistolle. Jokilaaksojen pelastuslaitokselle on myös toimitettu kesäasukkaiden osoitteisto.

3.3. Kyläyrittäjyys

- Kesäasukkaille sekä kylillä asuville erilaisten palvelujen tuottajien kartoitus (liite 2), mm. polttopuiden myyjät ja perusparannustöiden tekijät.
- Kesäasukaskyselyn avulla työ-/etätyötilaisuuksien ja yritystoiminnan etsiminen kyläläisille. Kooste toimitettu kaupunginjohdolle jatkotoimenpiteitä varten.

Yrittäjäillan järjestäminen Jokikylän koululla 23.11.2004 yhteistyössä Jokikylä-Ruhkalan kyläyhdistyksen kanssa.

Tilaisuus kokosi paikalle 40 yrittämisestä kiinnostunutta henkilöä. Etualalla yrittäjä Pentti Haavisto.

- Hanke tuki Pitäjänmäki-Latvasen kylätoimikunnan alueella olevan Chris-Tallin 26.12.2004 järjestämään Tapaninajelua.

Tulokset

Kyläyrittäjiä avustettiin palveluiden markkinoinnissa mm. kesäasukkaille.

Ohjelmapalvelut mahdollistavat kyläläisille/kyläyrittäjille työtilaisuuksia.

3.4. Kylien kansainvälinen markkinointi

- Hanke yhteistyötahona Pyhjärven Nuorisoseuran ja Hiidenkylän kyläyhdistyksen järjestämässä KV-työleirissä 26.7.-8.8.2004. Työleiriläisiä oli kuudesta maasta yhteensä yhdeksän nuorta ja kaksi suomalaista ohjaajaa. Leiriläiset osallistuivat mm. Hiidenkylällä investointihankekohteena olevalle Tervajokisuun ulkoilu- ja virkistysalueelle rakennettavan lasten leikkikumpareen maastotöihin ja riukuaidan tekemiseen. Alue vihittiin Leikki-Hiitolaksi 21.8.2005.

Kansainväliset työleiriläiset Hiiden-Oravassa 1.8.2004. Takana KV-leiristä Hiidenkylällä vastannut Pentti Väisänen.

- Hanke osallistui kansainvälisen kyläyhteistyömatkan yhden hengen kustannuksiin Saksan Hagedorniin 22.-27.10.2004. Matkan aiheina oli mm. kolmikantayhteistyö ja kansainväliset rippikoulusuunnitelmat. Hanketta edusti matkalla Tarja Suvilehto.
- Irlanti, Unkari, Suomi –yhteistyö: Euroopan maaseutujen uhattu perintö – hankkeen infotilaisuus 28.4.2005. Tilaisuudessa oli Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston suunnittelemasta hankkeesta ja Emoniemi-Kirkonkylän alueelta yhteensä 13 henkilöä kuulemassa yhteistyösuunnitelmista. Kirkonkylä ympäristöineen on yksi mahdollinen kohdekylä.
- Steinheimista/Schwalenbergistä oli 24 nuoren ja kahden ohjaajan ryhmä Pyhjärvellä kesällä 2005 seurakunnan ja Kirkonkylän kyläseuran kyläyhteistyön merkeissä.

Tulokset

Emoniemi-Kirkonkylä ja Lamminaho jatkavat yhteistyötä Saksan suuntaan. Kansainvälisen seurakuntayhteistyön jatkuminen suunnitelmissa vuodelle 2006.

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osaston hankkeessa mukana Kirkonkylä vuodesta 2005, kohdemaana Unkari.

3.5. Yhteistyö muiden hankkeiden ja tahojen kanssa

- Kylävalakiat-hankkeen kanssa kahdeksan uuden ja yhden päivitetyn kyläsuunnitelman luovuttaminen kaupungin hallinnolle 16.3.2004, 1.4.2005 ja 16.6.2005 ja kaksi kyläkyselyä toteutettu.
- Kylävalakiat-hankkeen ohjausryhmän kokouksessa Nivalassa 8.12.2003 ja Reisjärvellä 26.1.05 hankevetäjä ja ohjausryhmän puheenjohtaja.
- Toimiva Tapahtuma -koulutuksessa 10.-11.12.2003 lisämessä hankevetäjä ja ohjausryhmän puheenjohtaja.
- Palveluyrittäjyys kylillä -päivään Haapajärvellä 17.1.2004 osallistui hankevetäjä ja kaksi kyläläistä. Nivalan seutukunnallisille kyläpäiville 20.11.2004 osallistui hankevetäjä.
- Pyhjäjärven kylät -ryhmittymän kanssa yhteistyötahona Kyläiltamien järjestämisessä 31.1.2004.
- Kyläneuvoston kokouksessa hankevetäjä 17.3. ja 29.6.2004 sekä 2.6.2005.
- Opintomatka Kainuuseen 3.4.2004 yhdessä Wanha Pyhäjärvi Kk - OK - esiselvityshankkeen kanssa. Matkalla tutustuttiin korjausrakentamiskohteisiin Vaalassa ja Paltamossa sekä Kajaanissa Nakertaja-Hetteenmäen kyläyhdistyksen eri toimintoihin. Matkalla oli 19 osallistujaa.
- Hankevetäjä avusti Jokikylä-Ruhkalan kyläyhdistyksen Elävän kylän edellytykset –esiselvityshankkeen toteutumista, joka mahdollistui Kylävalakiat-hankkeelta saadulla avustuksella kesällä 2004. Hankkeessa haastateltiin kyläläisiä ja myös kylällä jo olevia yrittäjiä kartoittamalla kehityskykyisiä ideoita, jotka edistäisivät työllisyyttä ja viihtyvyyttä kylällä.
- Pohjois-Pohjanmaan IV maakunnallisille Kyläpäiville ja Viljanpäiville Ylivieskaan 11.-12.9.2004 osallistui hankevetäjä ja kolme kyläläistä. Pohjois-Pohjanmaan V maakunnallisille Kyläpäiville Pudasjärvelle 17.-18.9.2005 osallistui yksi kyläläinen.
- Hanke oli yhteistyötahona KesäHeinän Kisällit-kehittämishankkeen järjestämässä MIELIHYVÄ -kulttuurin kehittämisseminaarissa 7.10.2004, yhtenä seminaariohjelmalla oli Aleksis Kiven päivän -kirjoituskilpailun julistaminen 4. kerran. Tilaisuuteen osallistui 60 henkilöä.
- Matkailuseminaarin järjestäminen yhteistyössä Elo ja Imua –yhteistyöllä- ja KesäHeinän Kisällit –kehittämishankkeiden kanssa 1.3.2005 Ikosen koululla, tilaisuuden aluksi Aleksis Kiven päivän –kirjoituskilpailu IV:n tulosten julkistaminen ja palkintojen jako. Seminaariin osallistui 59 henkilöä.
- Kuusenmäen maalaismarkkinat 2.10.2004 ja 1.10.2005. Vuonna 2004 171 ja vuonna 2005 137 nimen kirjoittanutta.

- Maaseudun hankepäivillä Pyhäjärvellä 9.-10.6.2005 hankevetäjä ja ohjausryhmän puheenjohtaja.
- Parkkiman XXI Ympärijuoksut 24.7.05, 89 osallistujaa.

Tulokset

Pyhäjärvelle on tehty Väkipyörä- ja Kärrynpyörä -hankkeiden aikana yhdeksälle kylälle kyläsuunnitelma apuvälineeksi kylien toimintojen ohjaamiseksi ja kehittämiseksi.

Paikkakunnalla vallitseva yhteistyön lisääntyminen ja merkitys näkyy hankkeidenkin yhteistoiminnoissa, esim. tilaisuuksien järjestämisessä voima- ja rahavaroja yhdistelemällä.

Matkailuyrittäjien yhteistyöhön herääminen sekä verkostoituminen tukee toimivien retkipalvelupakettien toteutumista paikkakunnallamme.

Olemassa olevien ja uusien tapahtumien profiloinnin terävöittäminen ja tapahtumien markkinoinnin tehostuminen. Kylät ovat aktiivisesti osallistuneet tapahtumien järjestämiseen.

3.6. Tiedottaminen

- Kyläkierrostilaisuudet viidellä kylällä, joissa oli yhteensä 122 osallistujaa.
- Hankkeen www-sivujen suunnittelu ja toteutus Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun tradenomiopiskelijoilla keväällä 2004, hankevetäjä hoitanut tapahtumakalenterin päivittämisen.
- Sanoista teoiksi –tupailta IV:n 1.4.2004, 29 osallistujaa ja Sanoista teoiksi –tupailta V 1.4.2005, 34 osallistujaa.
- "TÄSMÄILTOJA" kolme; 26.10.2004 10 osallistujaa; 12.1.2005 19 osallistujaa ja 24.11.2005 12 osallistujaa.
- Hankevetäjä osallistui hankkeen aikana 24:ään kyläyhdistyksen tai -toimikunnan vuosi- ja/tai kyläkokoukseen ja kävi ainakin kerran jokaisen kyläyhdistyksen/-toimikunnan vuosikokouksessa. Kaikkiaan hankkeen aikana 80 tiedotus- ja aktivointitilaisuutta, joissa yhteensä 1 748 osallistujaa ja näistä 360 alle 30-vuotiaita. Vuonna 2004 44 tilaisuutta 1 109 ja vuonna 2005 36 tilaisuutta 729 osallistujaa.
- Kesäasukasseminaarissa 9.7.2004 kesäasukaskyselyn esittely ja 8.7.2005 hankevetäjä paikalla ns. kylien edustajana.
- Hanke-esittely valtuuston iltakoulussa 27.9.04.
- Kylien yhteinen Kärrynpyörän painamaa –kylälehti julkaistiin 22.5.2005. Lehden tekoon osallistui 12 kyläyhdistystä/-toimikuntaa.

- Hankevetäjä esitelmän pitäjänä mm. uusille projektipäälliköille suunnatussa hankekoulutuksessa Nivalassa 1.6.2005.
- Kiimingin Virike-projektilaiset vierailulla Pyhäjärvellä 21.6.2005 tutustuen mm. Kärrynpyörä-hankkeisiin ja investointihankekohteisiin.
- Kirkonkylän Perinnepihassa toimineeseen kaupungin infotupaan kylien osalta materiaalin kerääminen ja kokoaminen kesällä 2005, mm. kesäasukkaille palveluntarjoajat, kylien tapahtumat ja kylien tonttipörssi.
- Hankevetäjä esitteli hankkeen toteutuneita toimenpiteitä 15.9.2005 Pitokartano Verkkorannassa olleessa Maaseudun kehittämisillassa.
- Hankevetäjän haastattelu Radio Salmisen ohjelmasarja ”Maakuntaradiossa” 7. ja 9.10.2005
- Hankkeen tuloksista tiedottaminen lehdistötilaisuudessa 24.11.2005.
- Kylätiedotteita kyläyhdistysten/-toimikuntien puheenjohtajille/sihteereille /rahastonhoitajille yhteensä 19 kpl.
- Lehtijuttuja hankkeesta paikallis- ja aluelehdissä ja niiden nettilehdissä yhteensä 91 kpl.
- Emoniemi-Kirkonkyläläiset tekivät Wahva Troikka –kylälehteä neljä ja Jokikylä-Ruhkalaiset Joen Sivut nro 4 –kylälehteä viisi numeroa.
- Kylien tonttipörssin ja päivityksien hoitaminen internetiin mahdollisuuksien mukaan. Tonttipörssin hoitaminen ja tietojen saanti on vielä vailla toimivaa järjestelmää.
- Ohjausryhmä teki aloitteen hankevalmistelijan toimen perustamisesta Pyhäjärvelle vuoden 2005 alusta lukien, mutta se ei toteutunut.

Tulokset

Sanoista teoiksi –tupaillat olivat tärkeitä yhteistilaisuuksia. Tupailloissa oli suora kontakti kyläläisten ja viranhaltijoiden välillä. **Täsmäillat** puolestaan olivat kokoontumisia, joissa edistettiin kylien välistä yhteistyötä.

Kylät, kyläläiset ja kylien tapahtumat sekä hankkeen toiminta tulivat hyvin paikkakuntalaisten tietoisuuteen lehtijuttujen avulla. Hanke esiintyi myös aluelehdissä ja tiedotusvälineissä.

Kylien yhteisen palveluesitteen tekoon ei nähty tarvetta. Yhteistyössä toteutettu kaikkiin talouksiin jaettu kylälehti (4 900 kpl) korvasi palveluesitteen. Kyläyhdistyksille / -toimikunnille kohdistetaan toive, että tekisivät vähintäänkin vuosittain kesän alussa esitteen kyläläisille ja kesäasukkaille tapahtumista ja palveluista.

Sanoista teoiksi –tupailta V 1.4.2005

4. RESURSSIEN KÄYTTÖ JA KUSTANNUKSET

Rahoituksen toteutuminen

Rahoitus ja kustannukset ovat arvioina vuoden 2005 osalta.

RAHOITUS	Hyväksytty	v. 2003	v. 2004	v. 2005	YHTEENSÄ
TE-keskus, EU	42000	2 161,62	22 581,10	17 256,48	41 999,20
TE-keskus, valtio	25199	1 296,97	13 548,66	10 353,89	25 199,52
Kunta	16801	1 348,51	8 548,59	6 902,58	16 799,68
<i>Julkinen rahoitus yhteensä</i>	84000	4 807,10	44 678,35	34 512,95	83 998,40
Yksityinen rahallinen osuus	10500	596,95	5 591,50	4 311,35	10 499,80
Luontoissuoritukset, talkootyö	10500	0,00	6 182,91	4 316,89	10 499,80
<i>Yksityinen rahoitus yhteensä</i>	21000	596,95	11 774,41	8 628,24	20 999,60
Kokonaisrahoitus	105000	5 404,05	56 452,76	43 141,19	104 998,00

KUSTANNUKSET	Hyväksytty	v. 2003	v. 2004	v. 2005	YHTEENSÄ
Palkat ja sivukulut	64730	3 265,55	36477,21	29 392,75	69 135,51
Ostopalvelut, palkkiot ja sivukulut	18370	1 449,53	1996,72	3 887,23	7 333,48
Matkakulut	2 200	68,12	2517,66	1 595,31	4 181,09
Talkootyö	10500	0,00	8270,75	2 229,05	10 499,80
Muut kust., vuokrat	200	0,00	0	0	0
Muut kulut	9000	620,85	9253,9	3 973,37	13 848,12
Kokonaiskustannukset	105000	5 404,05	58 516,24	41 077,71	104 998,00

5. ARVIO TULOSTEN TOTEUTUMISESTA

5.1. Määrälliset

	Tavoite	Toteutunut
▪ Uusia tai uudistettuja työpaikkoja	2	-
▪ Hankkeen aikana työllistyvät, yht.	2	12
- miehet, kpl	-	4
- naiset, kpl	2	8
→ joista alle 30 v.		1
▪ Uusia kulttuuri- ja perinnehankkeita, kpl	1	1
▪ Uusia yhteenliittymiä, kpl	1	-

▪ Markkinoitava ohjelmapaketti, kpl	1	4
▪ Uusi kummikylä, kpl	1	-
▪ Asiakaskohtaamisen koulutettuja, hlöä	15	
9		
▪ Tapahtumakoulutettuja, hlöä	15	20
▪ Kylätiedotuskoulutettuja, hlöä	15	10
▪ Kyläoppaita/Tarinankertojia, hlöä	5-6	20
▪ Tiedotus- ja aktivointitilaisuuksien määrä, kpl	30	80
▪ osallistujista miehiä		803
▪ osallistujista naisia		945
▪ osallistujia yhteensä	300	1
748		
→ joista alle 30 v.		

360

Tulokset

Koulutukset, investoinnit ja yhteistyö paransivat selkeästi osa-aikaisten työtilaisuuksien mahdollisuuksia Pyhäjärven alueelle.

Emoniemi-Kirkonkylä ry on ottanut käyttöön aputoiminimen **Kirkonkylän kyläseura**. Kylillä olevat eri yhdistykset sekä järjestöt "sulautuvat" kyläseuran alle kun aika on "kypsä".

Lamminahon kyläyhdistys ry on hakemassa omaa kyläyhteistyökylää Saksasta.

5.2. Laadulliset

Yhteistyö kyläläisten, eri hankkeiden ja muiden tahojen kanssa on huomattavasti lisääntynyt ja osana mahdollistaa isojenkin tapahtumien järjestämisen yhteisvoimin ja varoin. Tapahtuminen organisointi ja markkinointi on saatu hyvään alkuun.

Paikallista kulttuuria ja perinnettä on markkinoitu ohjelmapalvelupaketeissa.

6. TOTEUTTAMISEN ARVIOINTI JA TOIMINTOJEN JATKAMINEN

Kärrynpyörä- ja Väkipyörä-hankkeiden aikana on saavutettu paljon v. 2001 ajateltuja ja koostettuja tavoitteita paikkakuntamme kehittämiseksi ja palvelujen monipuolistamiseksi. Liitteenä 3 olevasta seinälakanasta, "Perinne on ehtymätön kaivo kulttuurin pihamaalla", voi havainnollistaa ko. asioita. Kylien toiminnot ovat kehittyneet ja monipuolistuneet ja koko paikkakunta on saanut hankkeilla positiivista julkisuutta.

Kärrynpyörä-hankkeen loputtua Pyhäjärvellä ei ollut yhtään ns. uinuvaa kylää. Joka kylällä on tehty ja toimittu kylien resurssien mukaan. Kyläläiset kokivat hankevetäjän hyvänä apuna kylien toiminnoissa sekä ”linkkinä” kylien välillä.

Hankkeen toimenpiteiden ja onnistumisen kannalta on ohjausryhmän ja erityisesti puheenjohtajan valinnalla tärkeä merkitys. Ohjausryhmä seuraa ja ohjaa hankkeen etenemistä ja on hankevetäjän tukena antaen hankkeelle asiantuntemustaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Kärrynpyörä-hankkeessa hankevetäjä tuntee saaneensa ohjausryhmältä ja varsinkin puheenjohtajalta merkittävästi apua ja ohjausta hankkeen onnistumiseksi.

Ohjausryhmä näki SANOISTA TEOIKSI –tupailtaperinteen jatkumisen tärkeänä foorumina kylien, kaupungin johdon ja eri tahojen välillä. Tupailtaperinteen halutaan jatkuvan kyläneuvoston toimesta hankkeen päättymisen jälkeen. Aleksis Kiven päivän –kirjoituskilpailuperinteen jatkuminen ohjattiin Kirjoittajayhdistys Inspikselle.

7. RAPORTIN HYVÄKSYMINEEN JA OHJAUSRYHMÄN KOMMENTIT

Hanke on päätynyt 30.11.2005. Ohjausryhmä totesi yksimielisesti hankkeelle asetettujen tavoitteiden toteutuneen budjetin puitteissa niin laadullisesti kuin määrällisesti.

Loppuraportti hyväksytty 16.2.2006 ohjausryhmän kokouksessa.